

Budai FehérFekete

A CISZTERC DIÁKSZÖVETSÉG BUDAI OSZTÁLYÁNAK TÁJÉKOZTATÓJA

2011 DECEMBER

KARÁCSONY

XVIII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

GYERMEK SZÜLETETT BELEHEMBEN

Karácsony:

születés,... család,... megváltás,...kezdet,... béke

Világra jött a Messiás, aki után a zsidóság többezer éve epekedett. Karácsonykor erre a világra jött, és a rá várakozók még sem vették észre. Nem vették észre, mert nem látványosan szállt le az égből, nem harsogtak jöttékor fanfárok, hanem egy egyszerű földi asszony méhéből, csendesen, egy kis barlang-istállóban jött a világra. Igaz, hogy a Szentlélek erejéből fogant, de ki is az a Szentlélek? A Szentírás szerint a „harmadik Isteni Személy”. De ez így túlzottan „papír-ízű”. Közelebb hozza hozzánk a Hiszekegy: „Ő az, aki szólt a próféták szavával”.

Most újra karácsony van. A Messiás újra megszületik; az Anyaszentegyház e nagy és szent eseményhez méltóan látványosan, orgonaszóval, karácsonyi énekekkel fogadja – de az igazi születés nem ott, a templomban, hanem bennünk, a Szentlélek hatására ugyan, de a mi egyszerű, emberi lelkünk mélyén történik. Innen indul meg a megváltás, s a család bensőséges, szerető barlangjában teljesül ki.

A béke: Az örömhírt hozó angyalok „...vígán így énekelnek: Dicsőség, mennyben az Istennek; békesség, földön az embernek...” Karácsony este még fegyveres háborúk, öldöklő harcok közt is minden keresztény, vagy keresztény-gyökerű katona leereszti fegyverét, nem lő, hanem haza gondol a családjára, a meleg családi fészekre. Most és itt – szerencsére – nincs háború, nincsenek fegyveres harcok, de – valljuk meg őszintén – köztünk ma sincs igazi békesség: Mindannyiunknak vannak haragosai, akikkel rendszeresen veszekszünk, akiket igyekszünk elkerülni, akikkel esetleg évek óta nem állunk szóba. Most itt az alkalom: kössünk velük egyéni békét. Küldjünk nekik egy karácsonyi képeslapot. Az igazi persze az lenne, ha erre ráírnánk: „bocsánatot kérek” vagy „megbocsátok, feledjük el ellentéteinket”. (Hiszen szinte minden nap elimádkozzuk „...miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek”.) De ennyit nehéz lenne egy XXI századi, önérzetes embertől megkövetelni. Elegendő az is, ha a „kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket” jókívánság mellé odaírjuk: „Boldog, **békés** újévet kívánok!” A címzett meg fogja érteni.

Karácsonyi békét mindannyiunknak!

KÁDÁR ABA

A KARÁCSONYHOZ

MELYIK SZÓ ILLIK LEGINKÁBB?

A SZERETET

*Aki most beszélni fog nekünk erről: vézna kis ember volt, sokan üldözték, meg-
alázták, életére törtek, sorscsapásainak számát maga sem tudta megszámolni,
ő szent Pál. A legtöbbet ő tud a szeretetről, és ő beszél róla a legszebben.*

A szeretet himnusza

**Szójak bár emberek vagy angyalok nyelvén,
Ha szeretet nincs bennem,
Csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom.
Legyen bár prófétáló tehetségem,
Ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt,
Legyen akkora hitem, hogy hegyeket mozgassak,
Ha szeretet nincs bennem,
Mít sem érek.
Osszam el bár egész vagyonomat a szegényeknek
S vessem oda testemet, hogy elégessenek,
Ha szeretet nincs bennem,
Mít sem használ nekem.**

**A szeretet türelmes, a szeretet jóságos,
A szeretet nem féltékeny,
Nem kérkedik, nem gőgösködik,
Nem tapintatlan, nem keresi a magáét,
Haragra nem gerjed, a rosszat föl nem rója,
Nem örül a gonoszságnak,
De együtt örül az igazsággal.
Mindent eltúr, mindent elhisz,
Mindent remél, mindent elvisel.**

A szeretet soha el nem múlik...

L I S Z T F E R E N C E M L É K É V

Dr. Szilágyi András:

Liszt Ferenc műveltsége és vallásossága

Liszt felmenői földnélküli zsellérek voltak, akik fokozatosan emelkedtek fel a „paraszt-értelmiségiek” színvonalára. Az apa: Liszt Ádám már gimnáziumot végzett és két év ferences rendi noviciátus után még egy évet járt a pozsonyi „egyetemre”, filozófiát hallgatott, majd az Eszterházy uradalomban helyezkedett el. Felvilágosodott, kulturált, szorgalmas ember volt, több hangszeren is játszott, komponált is. Az anya: Lager Anna osztrák paraszt családból származott, lány korában Bécsben úri családnál cselédeskedett.

Liszt gyermekkorát a néhány száz lelkes faluban, Doborjánban töltötte. A falucska egy-osztályos iskolájában tanult. 11-éves korában apja Bécsbe vitte, ahol a kor két legkiválóbb zenepedagógusa oktatta – K. Czerny zongorázni, A. Salieri komponálni. 13 éves korában Párizsba érkeztek, a Konzervatóriumba azonban nem vették fel, mert nem volt francia.

Liszt Ferenc iskolázása tehát 13 éves korában befejeződött, kb. 5–6 év elemi iskolai és mintegy 1,5 év zenei képzésben részesült.

13 éves korától a „csodagyerek” végig zongorázta Franciaországot, Svájcot és Angliát. A háromtagú családot lényegében ő tartotta el. Közben elkezdett komponálni és nagyon sokat olvasott, főleg vallásos tárgyú könyveket, melyeket – pl. Kempis Tamást – kijegyzetelt. A csodagyerek szereptől megcsömörlött és bejelentette apjának, hogy pap szeretne lenni – aki természetesen lebeszélte erről Néhány év múlva – apja halála és első szerelmi csalódása után - teljesen visszavonult a közélettől és be szeretett volna iratkozni a párizsi papi szemináriumba. Anyja és gyóntatója lebeszélte eme szándékáról. Később is foglalkozott ezzel a gondolattal. Barátja Lamennais abbé fogalmazta meg neki a helyes utat: a zenei tehetség Isten adománya, azért kaptad, hogy zenével szolgálj neki.

16 és 19 éves kora között teljesen felhagyott a koncertzongorázással, bezárkózott és rengeteget olvasott, mindennek előtt a francia felvilágosodás irodalmát és a misztikus romantikusokat: Voltaire, Rousseau, Maistre, Ballanche, Chateaubriand, Vigny, Lamartine, Sénancour, Lamennais, Saint-Simon és a keresztény-szocialisták írásait.

Az 1830-as forradalom kirobbantotta magányából és belevetette magát a párizsi közéletbe. Nagy hatással volt rá V. Hugo esztétikája és G. Sand lángoló romantikája. Érdeklődési köre tovább bővült és falta a könyveket. Zongorázás, gyakorlás közben könyvet tartott a kottatartón és azt olvasta, főleg egy szótárat vagy egy enciklopédiát! Olvasmányai: antik történelem és művészet, Shakespeare, Balzac, Heine, Musset, Dumas, Saint-Beuve, Leroux, Byron, Goethe... Heine írja Lisztről: „...Saját művészeti problémáinál is jobban érdeklik a különböző filozófiai iskolák kutatásai, melyek hatalmas, az eget és földet átfogó kérdések megoldásával foglalkoznak...” Átmenetileg eltávolodik a vallástól („...Az Egyház csak a holt betűk mormolásával és az agyoncsépeelt dogmák hirdetésével foglalkozik”).

D'Agoult grófnővel először Svájcban éltek. Genfben olvasmányai: Saint-Pierre, Fénelon, Bossuet, Ballanche, Chenier, Plutarkhosz, Montesquieu, Rabelais, Montaigne, Lafontaine... Barátai, akikkel rendszeresen kapcsolatban állt: Sismondi (közgazdász), Condolle (botanikus), Denis (régész), Pictet (író, filozófus).

Itáliában 3 év alatt végiglátogatták az alábbi városokat: Milano, Lugano, Velence, Genova, Firenze, Padova, Bologna, Róma, Lucca – melyek az építészet és képzőművészet csodáit tárják fel. Mély nyomot hagy Michelangelo és Raffaello, napi olvasmánya Dante és Petrarca. Kitartóan tanulmányozza a gregorián és reneszánsz zenét.

28 éves korában, amikor megkezdte európai hangverseny-körútjait, már rendkívül széles műveltséggel rendelkezett. Beszéli eredeti anyanyelvét, a németet, anyanyelvi szinten beszél franciául, jól tud angolul, keveset olaszul (később még tanult latinul és magyarul, utóbbit nagyjából értette, de nem beszélte). Ezen évek alatt mintegy 30 publikációja jelent meg francia folyóiratokban. Két első írása: „A jövő egyházi zenéjéről” (1834), „A művészek helyzetéről és társadalmi körülményeiről” (6 cikk a Gazette musicale de Paris-ban, 1835).

Nem csoda, hogy Európa művelt intellektüeljei és uralkodói keresték a vele való találkozást, eszmecserét. Tartós barátság jött létre F. Lichnowsky herceggel és Teleki S. gróffal. A nagy Humboldt kitüntető figyelemre méltatta és valószínűleg az ő javaslatára Liszt a Porosz Művészeti Akadémia tagja lett, majd a Königsbergi Egyetem díszdoktora /Doctor artis musicae honori causa ab ordiniae philosophorum/. Ilyen tisztséget ő előtt Haydn érdemelt ki, az Oxfordi Egyetem díszdoktora volt.

A weimari korszak (1848-1861) Liszt nagy zenei beteljesedése. Teljesen felhagy a koncert-zongorázással, fő hivatása a karmesterség lesz, emellett megalkotja nagyszabású zongora- és zenekari műveit. Emellett továbbra is kitartóan olvas és műveli magát. Titkos szeretőjének, Agnes Street-Klindworth-nak írja 1858-ban: „...Ha találunk rá időt, alkalomadtán újra elolvasom magának Schopenhauer „Perarga és Paralipomena”-jának XX. fejezetét, amely nézetem szerint magában foglalja a legtömörebb, legszilárdabb megállapításokat, amiket ítéletről, kritikáról, tetszésről és dicsőségről valaha gondoltak és mondtak...” Zenei tevékenysége mellett ír újabb 30 zenei tárgyú cikket és 2 könyvet: „Frederic Chopin”(1851), „A cigányokról és zenéjükéről Magyarországon” (1860).

A weimari korszakban élettársa, Carolyne von Sayn-Wittgenstein hercegné hatására vallásossága elmélyül. 15-20 egyházi kórusművet komponál, megírja a „Férfikari misét” és az „Esztergomi misét” – („...a misét inkább imádkoztam, mint komponáltam...”). 1857-ben a pesti ferenceseknél beiktatják ferences confraternek, laikus testvérnek.

Életének különös fordulata, hogy Wittgenstein hercegnővel való összehazasodása küszöbén, 1860-ban „Végakaratot” ír, és ebben már mintha a papi pályára készülne: szept. 14.-én, a Szent Kereszt Felmagasztalása ünnepén írja: „...Igen, a megfeszített Jézus Krisztus, a Kereszt örülete és felmagasztalása – ez volt az én igazi hivatásom...” Ekkor már javában komponálta a Krisztus-oratóriumot, élete egyik főművét, mely csaknem 3 órányi magasztos zene és mintegy 10 éven át dolgozott rajta.

Házassága meghiúsult. 1861-től Rómában telepedett le és nemsokára felköltözött a Monte Mario-n lévő Madonna del Rosario kolostorba és évekig lakott ott egy pap, egy barát és egy laikus testvér társaságában. Tanult latinul, lelki gyakorlatokat végzett és készült a papi hivatásra. 1865-ben tonzúrázták és felvette az alsó papi rendeket (ajtónálló, felolvasó, oltár-szolga, ördögűző – ma ministráns látja el ezeket a feladatokat). Ettől kezdve élete végéig egyszerű papi reverendát viselt és naponta járt reggel 6 órakor szentmisére. Az egyházat egyházi zeneművekkel szolgálta, melyeket nem annyira hangversenytermi, inkább templomi megszólaltatásra szánta. Összesen mintegy 60 egyházi kórusművel, 6 misekompozícióval, a Szent Erzsébet legendájával és a Krisztus-oratóriummal, valamint 20–30 vallásos tárgyú zongora- és orgona művel szolgálta egyházát. Később még „Albano tiszteletbeli kanonokja” címet is kapott.

Élete további részében – 1870-től 1886-ban bekövetkezett haláláig papi reverendában élte zenész életét és továbbra is kitartóan olvasott, művelte magát. Amikor szürke hályog miatt romlott a látása – felolvastatott magának. 1872-ben ezt írta Nietzsche-nek: "...Lebilincselő könyvét „A tragédia születését” kétszer elolvastam. Hatalmas szellem zúg és lángol benne... Az ilyen mondások a lélek legmélyén találhatnak visszhangra: 'Éppen csak annyit ér egy nép, mint különben egy ember is – amennyire az örökkévalóság leheletét tudja rányomni élményeire'..."

Idős korában is még teljesen nyitott volt újdonságokra és új kapcsolatokat, barátságokat létesítésére. 70 éves elmúlt, amikor barátságot kötött Zichy Gézával és Munkácsy Mihállyal, és lelkesedett Verescsagin Pesten kiállított képeiért, az orosz zeneszerzők új műveieért...

Liszt Ferenc kétségtelenül rendelkezett jó néhány veleszületett adottsággal: élénk figyelem, kimagasló megjegyző és megőrző emlékezet, absztrakciós képesség és a magas intellektussal mindig együtt járó humorral. Sarkalatos személyiség-vonásai között ott szerepel az „esztétikai érzék”, az „intellektuális nyitottság”, az „újdonság-keresés”. Ezek hajtották az állandó önművelés felé Mögöttes dinamikaként valószínűsíthető az alacsony származását és csekély iskolai végzettségét kompenzáló belső készítés. Ez az egész életén áthúzódó készítés, motiváció tette lehetővé, hogy minden bizonnal kora egyik legműveltebb embere volt. Másik alapvető motiváció szintén gyermekkorától kezdve jelen volt életében: a mély vallásosság és annak zenészi gyakorlati megvallása: az egyházat ellátni korszerű egyházi zeneművekkel. A papi reverenda ennek csak külső demonstrálása volt.

Dr. Szilágyi András

pszichiáter professzor, 1958-ban érettségizett a JAG-ban.

Liszt Ferenc személyisége címen írt könyve előkelő helyet foglal el nemcsak diszciplínájában, hanem a művészettörténeti írások között is. Jelentős kutatásokat folytat a középkori körtemplomok feltárásában, művészettörténeti elemzésében.

NA G Y ESEMÉNYEK SODRÁBAN

Előző számunk megjelenése óta a különféle események sorából kiemelkedik *Makovecz Imre* építészmérnök halála. Minden nemzet élő történelmében vannak olyan személyiségek, akik a legnagyobbak, de nagyságukra csak akkor döbben rá a nemzet, ha elmennek. Ilyen volt a nagy építész; kortársai közül is vitathatatlanul kőkemény magyar.

Órála emlékezik meg *dr. Seidl Ambrus*.

Makovecz Imre (1935–2011)

Az „organikus építészet” kifejezést először az amerikai **Frank Lloyd Wright** használta az általa tervezett és megvalósított épületekre. A természeti adottságokhoz idomuló, a helyi hagyományokat és anyagokat felhasználó építészet megteremtése és propagálása volt célja.

Az építészetnek új, hazai organikus irányzatát indította el a nemrég elhunyt, külföldön is felettebb elismert építőművész, Makovecz Imre.

Az 1935-ben született művész 1959-ben szerzett oklevelet a Műegyetem Építészmérnöki Karán és hamarosan megjelentek önálló munkái, melyek minden eddigi hazai – de külföldi irányzattól is - távol állottak. Ő nagyon nagy mértékben támaszkodott a magyar hagyományokra, nem csupán az építészet népi emlékeire, hanem a magyarság, a nemzet lelki-etikai értékeire. Ez is egyik oka annak, hogy külön jelentőséget tulajdonított Erdélyben megvalósított épületeinek.

Tervezői munkássága nagyon széleskörű volt: vendéglátás létesítményei, sport- és kulturális épületek tekintélyes számban kerültek ki tervezőirodájából, de talán legszívesebben templomot tervezett.

Makovecz építésze túlnőtt az ország határain. Igen gyorsan felfigyeltek rá és pillanatok alatt megjelentek a külföldi szakirodalomban műveinek ismertetései, kritikái és elismerései. Felfigyeltek arra, hogy milyen nagy mértékben alkalmazza a faanyagot mind szerkezeteinél, mind dekoratív elemként.

Nála azonban nem a modern technológiával készült, óriás feszítávok áthidalását lehetővé tevő, ragasztott faszerkezetek domináltak, hanem a faanyagot „az ácsok alapanyagaként” alkalmazta. Őszintén tisztelte a fát, mint az emberiség alapvető építési anyagát. Gondolom, külön öröm lehetett számára az erdélyi ácsokkal dolgozni.

Makovecz Imre nem csak építész volt, hanem egy hihetetlen bő fantáziájú iparművész is. Hiszen épületeinek homlokzatán megjelenő, az ősmagyar formakincsre emlékeztető motívumok, a templomok belső szakrális tereinek díszítései nagyon alapos művészettörténeti ismeretek és kifinomult ízlés tanúságtételei. Ezek a belső terek még valami lényegeset is elárulnak: Makovecz nagyon mély vallásosságát! Őszinte hit nélkül nem lehet ilyen belső tereket alkotni!

Makovecz munkásságát mind hazánkban, mind külföldön, számos kitüntetéssel, tiszteletbeli akadémiai tagsággal stb. elismerték. Iskolát alapított: tanítványainak és művészeti irányzata követőinek nem kis feladata ezt olyan szinten folytatni, mely méltó az elhunyt emlékéhez. *Dr. Seidl Ambrus*

A képhez:

Pázmány P. Katolikus Egyetem Pilisvörösvár

EGYSZERŰ EMBEREK : MAGYAROK

Alább egy egyszerű embert mutatunk be, aki bajba jutott gyermekeknek él, idegen országban, és ezer gondja mellett arra is ügyel, hogy autója rendszáma magyar legyen.

*„Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe, s fiadnak
hagyd örökül ha kihunysz: a haza minden előtt!”*

(Kölcsey)

Böjte Csaba

Ha kihuny, nem tud örökül hagyni, nincs kinek. Szerzetes, ferences. De mégis van örököse: 700 árvagyerek, akiket ő szedett össze addig az időpontig az utcáról. A szám változhat, mert az adat még 2004-ből való, ekkor ennyien voltak Csaba testvér házaiban szerte a Tündérkertben.

Egyszerű ember, valóban, olyan mint a többi magyar, csak éppen Erdélyben él, székelyföld szülötte. Most Déva városában él, ahol valaha 12 kőműves tevékenykedett, hogy legyen majd emléke magyar szónak a kései századokban is.

De a hely nagyot változott a balladák kora óta, bár ott örökdik a vár, de most nem ez a fontos: alant vidám gyermeksereg zszibong-tevékenykedik. Csaba testvér ebből a városból irányítja a magyarság legnagyobb szeretetotthonát, a dévai Szent Ferenc Alapítványt. A semmiből indult, úgyszólván csak a barna csuha rajta volt az övé, s most mi mindenről gondoskodik, próbáljuk felsorolni. De nem biztos, hogy sikerül. Most a gyermekvédelmi központokat soroljuk fel.

Magyarok Nagyasszonya Gyermekotthon **Déva**
Gábor Arkangyal Gyermekvédelmi Központ **Gyulafehérvár**
Pio Atya Gyermekvédelmi Központ **Kisiratos**
Apor Vilmos Gyermekvédelmi Központ **Kovászna**
Szent Antal Gyermekotthon **Nagyszalonta**
Béke Királynője Gyermekvédelmi Központ **Nagyszalonta**
Szent Antal Gyermekvédelmi Központ **Nagyszalonta**
Jézus Szive Gyermekvédelmi Központ **Petrozsény**
Szent Erzsébet Gyermekotthon **Szászváros**
Szent József Gyermekotthon **Szováta**
Kis Szent Teréz Gyermekotthon **Torockó**
Szent László Gyermekvédelmi Központ **Tusnádfürdő**
Szent Mihály Gyermekotthon **Zsombolya**
Magyarok Nagyasszonya Magániskola és óvoda **Déva**
Napköziotthonok: **Fogaras, Parajd, Gyergyószárhegy,**
Illyésmező, Gálospetri, Küküllőmente,
Nyárád, Sóvárád, Szatmárnémeti
Irgalmasság Anyja Kismamaotthon (leányanyáknak) **Árkos**
Vendéglátás, szállás: **Kőrishánya, Marosillye-Bethlen ház**

ÉS ERDÉLYEN TÚL IS:

Moldovában *Regina Pácis* **Rekecsi (Báko),**
Magyarországon *Élet Háza Gyermekotthon* **Csobánka.**

**Ezernyi karácsonyi boldogságot kívánunk Csaba testvér
gyermekbirodalma minden kis lakójának!**

I N M E M O R I A M

Egyetlen számunkban sem nélkülözhetjük ezt a rovatot, egyre több a megemlékezés, sokasodnak a nevek és mind kevesebben lesznek, akik olvassák. De kegyes vigaszul szolgál a felismerés: milyen gazdag életpályát futottak be az egykori ciszterci diákok! Hála az ilyen iskoláknak, hála a cisztercieknek.

Luzsa György dr.

1929-ben született a Lágymányoson lakó értelmiségi család második gyermekeként Az elemi iskola elvégzése után evangélikus vallású szülei a budai ciszterci Szent Imre Gimnáziumba írták be, ahol 1948-ban érettségizett. Még az évben beiratkozott a Budapesti Orvostudományi Egyetemre, ahol az Anatómiai Intézetben demonstrátori munkát végzett, majd 1954-ben szerezte meg diplomáját. Ez után előbb a Győri Megyei Kórházban dolgozott a Röntgenosztályon 1954–1961 között, majd 1961-ben osztályvezető főorvosnak nevezték

ki a Mosonmagyaróvári Városi Kórház Röntgenosztályára. Ezen évek feladatai kapcsán fordult figyelme a tudományos kutatás felé s jelentek meg első publikációi, köztük több külföldi nyelven is kiadott, a röntgenanatómia eredményeit összefoglaló hatalmas monográfiája, melyet az egész világon használnak az oktatásban. 1973-ban kandidátusi fokozatot szerzett. Folyamatosan részt vett az egyetemi oktatásban. '977-től az Országos Korányi Tbc és Pulmonológiai Intézetnek, majd 1982-től az ORFI röntgenosztályának vezetője volt nyugdíjaztatásáig. Aktív tevékenysége idején számtalan szakmai kitüntetést és elismerést kapott. Nyugdíjba vonulása után külön kötetben foglalta össze élete szakmai tevékenységét s ebben egyebek közt így ír: „Mély hálával gondolok a Mindenhatóra, aki lehetővé tette működésemet... Köszönet illeti családomat, amiért elviselte a sokszor hosszúra nyúlt munkaidőt, ami tőlük

vettem el.” – Derűs egyéniségére, baráti gesztusaira emlékezve örömmel gondolok vissza közelmúltbeli találkozásunkra az ORFI folyosóján, de még inkább szívesen emlékszem azokra a gyerekkori délutánokra, amikor hol önáluk, hol nálunk felejthetetlenül izgalmas délutánok teltek el izgalmas, önfeledt játékkal.

Ágostházi László DLA

Mijaszaka Ken'icsi megemlékezése Nemes Ödön atya temetésén

Kedves Nemes Ödön atya,
téged bajtársunkként mindig bizalmasan „Ed”-nek szólítottunk. Ezért engedd meg, hogy most itt is Ednek szólítsalak.

Kedves Ed! Középiskolás koromban te két éven át angol tanárom voltál. Úgy hallottam, hogy amikor Japánba jöttél, nem tudtál angolul, és ezért a japán nyelviskolában, ahol angol nyelven folyt a tanítás, keservesen szenvedtél. Mégis remek volt az angoltanításod! Amikor az egyetemi felvételi vizsgát tettem, valamennyi vizsgafeladat olyan mondatokból állt, amelyeket te tanítottál nekünk nyelvgyakorlatként.

Azt mondtad: „Egy órányi tanításra mindig 10 órán keresztül készülsz.” Ez meg is látszott óráid gazdag, sűrített tartalmán.

A kereszténységre vonatkozó alapvető tanítást is két éven át tőled kaptam. A heti egy órás hittanórán mindig sokszorosított jegyzeteket osztottál ki köztünk, és a skolasztikus teológia pontosságával megfogal-

mazott hittant kaptunk tőled. Ez adott nekem szilárd alapot a Krisztusi Élet Közösségben végzett későbbi tevékenységemhez, valamint az általam életpályaként választott középiskolai vallás- és erkölctanításhoz.

Középiskolás koromban köztünk az a szóbeszéd járta, hogy Nemes atya a kommunista Magyarországról vonat alá bújva menekült ki Ausztriába. Később Ödön maga mondta el nekünk az igazat: taposóaknákat kerülgetve szökött át a drótsövénnyel kerített határon. Eleinte egy vezető járt előtte, és mutatta az utat, de aztán a vezető eltűnt, és ő magára maradt. Azt a térképet is elvesztette, amelyen az aknamentes biztos út volt feljegyezve, úgyhogy Istenhez fohászokodva lépegetett tovább az aknák veszedelme között. Azt imádkozta magában: „Istenem, ha neked valóban szükséged van rám, akkor életben tartasz”, és így végül baj nélkül átjutott az aknamezőn. Hazájából kiszökve állampolgárság nélküli állapotba került. A spanyol diktátor, Franco juttatott neki és másik három hasonló helyzetben levő magyar jezsuita misszionáriusnak, különleges eljárással, spanyol állampolgárságot. Mindez szinte csodába menő történések láncolatának hallatszik.

Ödönnek az a misszionáriusi lelkülete nevelt bennünket, amellyel az Isten által neki adott hivatás teljesítése végett életét veszélyeztetve és hazájának törvényét megszegve követte életútját.

60 éves korában megszerezte a japán állampolgárságot, és a felszabaldult Magyarországra visszatérve a magyar állampolgárságát is újra igazolták. Nevetve szokta mondani: „Mindkét országba utazva mindig hazámba érkezem”. Magyarországi látogatásáról visszatérve hazai „termékként” a határt elzáró drótsövénnyel egy darabkáját hozta magával, kis magyar nemzeti zászlóba burkolva. Meghatódva mondta: „Én ezt a drótkerítést vágtam szét csipesszel, amikor Magyarországról kiszöktem.”

Japánban a spanyol jezsuita Ribas atya buzgó vezetésével felvirágoztatott Krisztusi Élet Közösség tagjai az Amerikában Lelkiségi Teológiát tanult Ödön atyát kérték fel 1978-ban, hogy a Közösség országos Egyházi Asszisztense legyen. Ettől kezdve Ödön atya és a Segítő Nővérek Társaságához tartozó Abe nővér közös vezetésével Loyolai Szent Ignác Lelkigyakorlatainak szellemét igyekeztünk a japán Krisztusi Élet Közösségek alapvető lelkiségévé tenni.

Ödön atya és Abe nővér a Mustármag Közösség, később pedig az Ámosz Közösség tagjaiként nemcsak vezetőink voltak, hanem közösségünkhöz tartozó testvérek és barátok is. Ödön vezetésével együtt terveztük és szerveztük a „Kenyér és Hal Krisztusi Élet Közösség”-ben a Mindennapi Életben végzett Lelkigyakorlatokat és a különböző továbbképző kurzusokat. Így nemcsak a „mester és tanítvány” viszonya alakult ki közöttünk, hanem mély személyes kapcsolat is.

Ödön szokta mondogatni: „Nekem nincs szándékomban titeket tanítani. Együtt szeretnék nevelkedni veletek.” Valóban, Ödön lelki növekedésében mi is részesedtünk. Ödön bevallotta nekünk, hogy a jezsuita papnevelde rektoraként minden egyes kispap tevékenységét ellenőrizni akarta, de kísérlete csődöt mondott. Ezt a kemény Ödönt mi, a Krisztusi Élet Közössége, lágyítottuk meg. Ödönnek kezdetben az volt a meggyőződése, hogy ha nincs pontos előkészület, és nincs pontosan előre meghatározott cél, nem szabad semmibe belefogni. Mi szoktattuk rá Ödönt a Krisztusi Élet Közösségnek arra a rugalmas stílusára, hogy nem tudjuk még pontosan mibe is kezdünk bele, de fontos a nekikezdés, és ha jól előkészülve elkezdünk tevékenykedni, magától valami jó eredmény fog mutatkozni.

Meg kell még említeni a Mini-Lelkigyakorlatos központot. Ez minden hét csütörtökén működött a Segítő Nővérek tokiói házában egyik sarkában. Öt különböző szerzetesrendből összehívott egy-egy nővér a Mindennapokban végzett Lelkigyakorlatok résztvevői számára tartott személyes beszélgetéseket, és itt tartotta a Krisztusi Élet egyik Közössége rendszeres összejöveteleit is. Vidékre is küldtünk lelkigyakorlat vezetőket. Ödön volt ennek a központnak alapítója és vezetője.

Ödön és Abe nővér jóvoltából egyre szaporodott azoknak a száma, akik az ignáci megkülönböztetés szerint éltek életüket. A kettőjük által írt: „Lelkigyakorlatok az Életben” című ötkötetes mű most is fontos lelki segédeszköze a Közösségeknek. A Lelkigyakorlatoktól vonzva a Krisztusi Élet Közösségeihez csatlakozó tagok száma egyre növekedett. Egyre

többen végeztek Nyolcnapos zárt Lelkigyakorlatokat, valamint a Mindennapi Életben végzett Lelkigyakorlatokat. Ez által alakult ki a Krisztusi Élet Közösségeinek szelleme.

Az a tény, hogy a Krisztusi Élet Közösségeinek tagjai közül sokan lettek jezsuiták vagy egyházmegyei papok, és sokan léptek be a Segítő Nővérekhez és egyéb apácarendekbe, bizonyítja, hogy Ödön vezetési iránya helyes volt.

Ödön 1992-ben meglátogatta felszabadult hazáját, és egy hosszú vakációt töltött azzal, hogy megtekintse régi jezsuita rendtársainak munkáját, és meghallgassa elbeszéléseiket. Én azt gondoltam magamban: „Ödön azt mondta ugyan, hogy visszatér Japánba, de nem fog ő már visszatérni, hanem régi hazájában fog tovább dolgozni.”

Úgy is lett.

Ödön már 68 éves volt, amikor nekifogott ennek az új feladatnak. 20 éves korában hagyta el hazáját, és magyar nyelven folytatott tevékenység-

généél már jóval hosszabb volt az angol és japán nyelven végzett tevékenységének ideje. Eddigi működésében használt anyagok, valamint saját könyvei mind japán nyelvben íródtak. Ezeket most le kellett fordítania magyarra. E nehézségre gondolva, még inkább kezdtem tisztelni Ödönt.

Ödön azt mondta nekem: „Magyarországi tartózkodásom első öt évében minden éjjel Japánban jártam”. Minden éjjel ugyanis Japánról álmodott.

Kedves Ed, te teljes energiával éltél, és Isten iránti hűségben és szeretetben kétszer, háromszor is annyit tapasztaltál, mint más emberek. Sok fájdalmas hegyet is megmászál. Tanúságot tettél életeddel a szeretetről. Ez a nagy szeretet megigéző minket, vonz minket. Erős vágyat érzünk arra, hogy általad eggyé legyünk Urunk Jézus Krisztussal.

Kedves Ed, mindig, mindig őrizz minket a mennyből, hogy hozzád hasonlóan az Úr Krisztust követve, az ignáci lelkiséget életünkben elmélyítve tudjunk élni, és úgy tudjunk törődni a bennünket körülvevő emberekkel, ahogyan te törődtél velük. Mi is teljes szívvel és minden erőnkkel igyekszünk élni, úgy ahogy te tetted.

(Fordította Nemeshegyi Péter SJ)

* * *

P. Nemes Ödön S. J. (é.: Buda 1944.) egykori diáktársunk temetése 2011. szeptember 3-án volt a jezsuiták Mária utcai Jézus Szíve templomában, a rendi kriptában, a templom altemplomában. A gyászmisét P. Provinciális celebrálta, P. Nemeshegyi Péter SJ búcsúzott a kortársak nevében, a japán provinciából P. Albert Fuyuki Hirabayashi SJ és Ödön atya tanítványa Ken-ichi Miyasaka úr vett részt.

(Forrás: www.jezsuita.hu)

* * *

RÉGI IDŐK EMLÉKEI

AMIKOR MÉG SOKAN JELENTKEZTEK ZIRCRA

1914 a dátuma annak a behívó levélnek, amelyet a következő lapon láthatnak olvasóink. Akkoriban a VI. gimnázium elvégzése után vették fel az „ujoncnövendékeket”, majd egy év noviciátus után Egerben folytatták és fejezték be gimnáziumi tanulmányaikat, mint ciszterci rendi papnövendékek, – a rendi nevükkel.

Érdekes a kor mai szemmel: kapca – Zircen ?   Tempora mutantur !

(Név a szerkesztőségben. A levelet az egri Fehér/Fekete archívuma bocsátotta rendelkezésünkre)

Üdv az olvasónak!

Jelen levelünkkel tudomására hozzuk és bizonyítjuk, hogy

.....
gimnáziumi II. osztályu tanulót a ciszterci Rend ujoncnövendékei közé felvettük.

Ennek alapján imént nevezett .....
felhívjuk, hogy folyó évi augusztus hó 10-én Zirczen az ujoncnövendékek mesterénél
e felvételi bizonyítvány, valamint a keresztlevél és iskolai bizonyítvány előmutatása
mellett jelenjék meg.

Előzőleg a fogak fogorvos által megvizsgálandók és amennyiben betegek,
rendbehozandók.

Hozza magával a következő tárgyakat: tíz pár fehér ruhát, huszonnégy da-
rab zsebkendőt, tizenkét pár harisnyát vagy kapcát, — mindezek névjegy betűkkel
legyenek ellátva, — egy fekete kemény kalapot, két nadrágot, két pár cipőt, egy pár
csizmát, egy pár papucsot, fésűt, haj-, fog- és ruhakefét, sctapálcát és esernyőt.

Kelt Zirczen, 1914. évi ..... június ..... hó 30. .....

F. Békefi Remig .....

zirczi apát.

X. gummi sarkokkal.

EMLÉKEK RÉGI TANÁROKRÓL

Dr. Tajthy Tihamér:

Simon Lambert TANÁR ÚR fegyelmez

Az 1946-47-es tanévben, a régi számozás szerint ötödikesek voltunk, és kiemelkedően sokan voltunk az osztályban (az évkönyvünkben ellenőriztem: 67-en; valamint borzasztó „elevenek”, és ahogy mondták tanáraink csak a malomkövet, meg a tüzet hagytuk a helyén, ugyanis az egyik nehéz volt, a másik meg forró).

Ebben az évben *Simon Lambert* tanár úr természetrajzot tanított nekünk. Egy alkalommal szokatlan módon valami miatt, késve jött be az órára, ahol is irdatlan nagy lárma és felfordulás fogadta. Nagyon meg foglak benneteket büntetni ezért, és nagyon ki fogok tolni veletek, mondta. Ez nagyon szokatlan volt, mert Ő közvetlenül sohasem büntetett. Ha valaki elkövetett valamit mindig azt kérdezte, mire bünteted magad ezért, és mindig meg is beszélte azt a delikvenssel. A kellő „lelki fröccs” (akkori diák zsargonunkban) után felírta a táblára a Linné-féle növénytan rendszert magyarul és latinul, majd megint felhívta a figyelmünket, hogy az elkövetett felfordulásért nagyon meg fogunk fizetni, és ott hagyott bennünket.

Az osztály szigorú feleltetésre, szinte már vérfürdőre számított, és megveszekedetten tanultuk és memorizáltuk legkülönbözőbb módon az anyagot, odafelé, visszafelé, összevissza stb. ... Hogy mennyire felkészültünk még most is, mintegy hatvanöt év után is, előjön a memóriámból: algae, fungi, lichenes ... plantae cryptogamae, plantae phanerogamae stb. ... ezzel keltünk feküdtünk és tanultuk megszakadásig. Simon tanár úr következő órája előtt *Farkas Pál* (Lupus) tanár úrral volt testnevelés óránk. Soha annyi felmentési kérelem nem volt (szinte az egész osztály), mint akkor, és már az is feltűnhetett volna nekünk, hogy mindet engedélyezte, és mosolyogva kérdezte csak nem valami feleltetésre készültök? (nyilván megbeszélték a tanáriban), na, akkor csak csendben tanuljatok az öltözőben.

Becsöngettek, az osztály síri csendbe dermedve várta a TANÁR Urat. Múltak a percek, tízpercek és a Tanár Úr, nem jött. Egy jó félóra eltelt, mikor végre valaki erőt merített és nagy nekibátorodás után, de halálos csendben, elment szétnézni. Simon tanár úr ott sétált fel és alá az osztály előtti folyosón és mondta a breviáriumát. ... Az volt tehát a kitolás, hogy ekkora felkészülés után senkit sem feleltetett, hiába készültünk fel rá óriási erőkifejtéssel, lázasan. Mondani sem kell, attól kezdve mindig síri csend volt az osztályban az órája előtt. Az ügy nagy memento volt a számunkra, és nagy pedagógiai siker a TANÁR Úrnak. Többet ért el, mint több órás rábeszéléssel.

Simon Tanár Úr osztályzási módszeréről is érdemes pár szóval megemlékezni. A félév vége előtt, mintegy két órát arra szánt, hogy a katedrája előtt mindenkiel megbeszélte, hogy mennyire értékeli a nebuló a saját félévi munkáját. Érdekes módon a második félévben már alig volt eltérés a TANÁR Úr és a mi értékelésünk között. Azt is meg kell említeni, hogy már akkor kromoszómákról beszélt nekünk, mikor ezt követően több évtizedeken át, szovjet mintára, csak burzsoá áltudományként emlegették.

Az emlékeknek azonban hűeknek kell maradniuk az időhöz, a keletkezésük idejéhez. Ezt kéri számon a szerző a következő írásában. (*Ha követni tudjuk, de értéke az utókor számára rangos.*)

A Szent Imre Gimnázium és Igazgatóinak nevei

„A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium évkönyve 2008–2009” 32. oldalán a felsorolásban több hibát is találhatunk, annak ellenére, hogy telefon megkeresésre az iskola egy tanárnőjének részletesen és nyomtatott dokumentumok alapján elmondtam, mind az igazgatók, mind pedig az iskolánk különböző megnevezéseit. Ennek megfelelően pl. *dr. Terestyéni Ferenc* sohasem volt a József Attila gimnázium igazgatója és *Lukács Sándor* nemcsak a József Attila gimnáziumnak, hanem a XI. ker. Állami Szent Imre gimnáziumnak, és a XI. ker. Állami Általános Fiúgimnáziumnak is volt az igazgatója. A gimnáziumunknak is több, illetve más nevei is voltak, mint ahogy itt felsorolták.

1) A „Tanulmányi Értesítő”-ben szereplő szalag és körpecsétek alapján 1942. szeptember 7-e és 1948. június 5-e között a gimnáziumunk hivatalos neve:

„A Ciszterci Rend Budapesti Szent Imre Gimnáziuma”

Azonban valamikor 1945 után, a nyolc osztályos általános iskolai oktatás bevezetésével, az iskolánkban általános iskola és dolgozók gimnáziuma is létesült. Ennek megfelelően az ekkori évkönyv címe:

„A ciszterci rend Budapesti Szent Imre Gimnáziumának, Róm. Kat. Általános Iskolájának, Dolgozók Gimnáziumának Évkönyve az 1946–47 iskolai évről”

Itt a Szent Imre gimnázium és a Dolgozók gimnáziumának igazgatójaként *dr. Brisits Frigyes*, míg az általános iskola igazgatójaként *dr. Horváth Richárd* szerepel.

2) A „Tanulmányi Értesítőm”-ben az 1948–49 tanévre való beiratkozásnál a pecsétek szerint a gimnázium neve

„Budapesti XI. ker. Áll. Szent Imre Gimnázium”

és a megbízott igazgatóként *dr. Terescsényi Ferenc* szerepel. Ez szerepel fél-évkor és az év végén 1948. június 15-én is, és az, hogy a nyolcadik osztályba léphet.

3) A „Tanulmányi Értesítőm”-ben az 1949-50. tanévre való beiratkozás aláírója *dr. Terescsényi Ferenc* igazgató helyettes, a gimnázium neve:

„Budapesti XI. ker. Áll. Szent Imre Gimnázium”

és a IV./a-ba iratkoztam be, tehát ekkor már négygimnáziumos volt az oktatási rendszer.

Az első félévi bizonyítványom (kiállítás 1950. január 25.) alapján, az igazgató már *Lukács Sándor*, míg a gimnázium neve változatlan.

4) A „Tanulmányi Értesítőm”-ben évváraskor 1950. május 20-án a gimnázium neveként

„Budapesti XI. ker. Állami Általános Fiúgimnázium”

szerepel, igazgató *Lukács Sándor*.

5) Az 1950. június 24.-i keltű érettségi bizonyítványomban az iskola neve változatlanul

„Budapesti XI. ker. Állami Általános Fiúgimnázium”

és igazgató *Lukács Sándor*, tehát a *József Attila* névre való átváltás gimnáziumnál csak ez után következhetett be és nem 1948-ban, ahogyan azt a 2008-2009-es gimnáziumi évkönyv állítja.

Sajnos azt kell megállapítani, hogy számos pontatlanság, lektori figyelmenlenség található a *Bitter Illés* igazgató úrról szóló könyvben is, hogy csak egy kép aláírást említek. A tanulók a Váli-utcából jönnek át az új gimnáziumba, míg a képen a Szüret-utca felől jönnek, háttérben a Sas-hegy látható, és mivel akkor meg nem sok ház volt a Déli-ből jövő vasút töltését is megfigyelhetjük (elvileg persze jöhetnének a Váli-utcából is, de miért tettek volna meg ehhez ekkora kerület?).

ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓK

Kotányi Ottótól kaptuk:

November 5-én tartottuk a Favorit étteremben az 59. érettségi találkozókat, (1952. IV/A) 21-en voltunk az eredeti 31-ből, sajnos már hat halottunk van. 22.-nek jelen volt a még egyetlen élő tanárunk, *dr. Benczedy József*, a képen balról az első. Nekünk magyart tanított. Évekig nyelvmuvelő előadásokat tartott a Rádióban, minden vasárnap reggel.

A tanár úr mellett Sándor Tamás, Kálmán István, Sári Géza és Várkonyi Gyula.

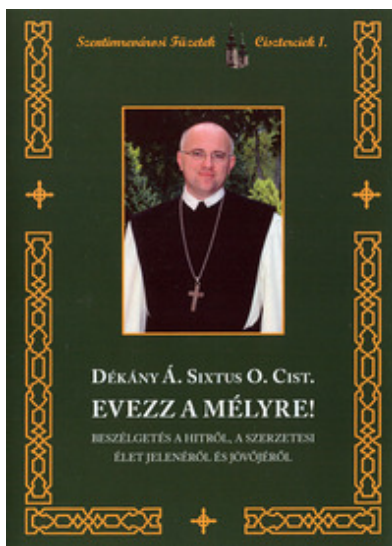
TAJTHY TIHAMÉR emlékeiből:

„...Végül szeretnem megemlíteni Endrédi (Hadarits) Apát Úr híres mondasát, amelyre a régi ciszter tanáraink ráneveltek minket: *»Mi ciszterciek csak akkor állítunk valamit, ha az igaz is.«* Jó lenne, ha nem felejtkeznénk meg erről a mondásról, sajnos a veszély fenyegető, hiszen mind kevesebben vagyunk, akik tanúi voltunk a régi eseményeknek”.

Könyvek

Könyvbemutató

Szent Imre ünnepnapján az Éghajlat Könyvkiadó igazgatója mutatta be az Éghajlat Kávézóban a Sixtus főapát urunkkal az érdi és a zirci apátságban folytatott beszélgetésekről szóló könyvet. Az interjú jellegű beszélgetéseiket Urr Zsolt Ipoly plébános és Kovács Lajos Péter igazgató formálták könyvvé. A köszöntők előtt a ciszterciék szentimrevárosi építkezéseiről láttunk dokumentum képsorozatot. A Kiadó közeljövőben tervezett bemutatóiból: Olofsson Placid: Imádságos könyvem (Mádl Dalma, Rétvári Bence), M. Kiss S.-Raffay E.-Salamon K.: Magyarország sorstragédiái, Körbejárt ország (Réthelyi Miklós), Magyar lélek, magyar forma – In memoriam Makovecz Imre (Melocco Miklós).

EVEZZ A MÉLYRE alcíme: Beszélgetés a hitről, a szerzetesi élet jelenéről és jövőjéről. A fülszövegben „Az egyház biztosítóka az, hogy nem tisztán emberi, hanem isteni természetű közösség. Ez nem önvigasztalás, én így gondolom és így hiszem. Bár ahogy mondtam, én is aggódom olykor az emberiség jövője tekintetében: mi lesz a holnappal, mi lesz a rendünk jövőjével De az emberiség számára nem is a jövő megalapozása, bebiztosítása a legnagyobb nehézség, hanem az, hogy bízzon. Ez a legnagyobb nehézsége.”

”Azt hiszem, hogy a ma igenje lesz a holnap alapja és kiindulópontja. Mint ahogy mi is, a személyes hitünk és az egyház hite is az előttünk lévő igenjére épül. Ettől természetfölötti és nem evilági az egyház. Ennek a világnak az üdvtörténete ilyen módon folytatódni fog.”

„Nem egyszerűen nemzeti érzelmű vagyok, hanem az előttünk járóknak a lelki nagyságából indulok ki, és abból igyekszem nemcsak példát meríteni, hanem tanulságot megfogalmazni mások számára is, magam számára is.”

(d.cs.)

CARLO CARRETTO

KERESTEM ÉS MEGTALÁLTAM

Tapasztalatom Istenről és az Egyházzól

Budapest, 2010

Kevesen hallottak a csodálatos életű *Carlo Carrettoról* (1910—1988), aki lázba hozta Nyugat értelmiségét új Isten szemléletével. A könyvet *Szent István Társulat 2000-ben* már megjelentette, a mostani kiadás a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kiadása, azzal a megjegyzéssel, hogy kereskedelmi forgalomba nem hozható.

A szerző utolsó műve ez, amelyet ő maga is konfessziónak nevez, amelyben két hatalmas témáról beszél: Isten-tapasztalatról és Egyház-tapasztalatról. A tapasztalat alatt az életét érti, azt az életet, amely vallásos családból kiindulva mint tanár, mint író, mint szociális munkás, végül mint sivtagi meteorológus tapasztalja meg a huszadik századot, miközben neki, a magányos embernek Isten-keresés a főfoglalkozása. Végül is a Szaharába visszavonulva hosszú magánya csöndjében találja meg Őt.

Elfogadhatatlannak tartja a bibliai képet, amely szerint „az Éden fája tényleges fa volt, hogy az alma egy valódi alma volt, s hogy Ádámnak a zsebében volt a személyi igazolványa, keresztnévvel, s mellette Éva asszony, a felesége, aki megelégedettséggel nézte őt” — a Vatikáni Zsinat előtti kép ez. És a középkor végéig így hiszi a világ, a vallás pedig ekkor ott van az emberek mindennapjában.

De *az értelem*, amely az emberi tulajdonságok között – büszkeségével, göggyével, önzésével— fő bűnös az emberi gonoszságokért, megváltotta a világot.

Mit tudott egy tudós egykoron? És hol vagyunk most és merre tartunk? Nyilvánvaló a két világgép különbözősége. És ebben a nagy átalakulásban, amely egyre gyorsul, találta meg Carretto Istent: „...jelenlétét keresem, s ez elég nekem” Tehát a jelenlétben, a személyes Isten az, aki-

vel minden nap együtt lehet: nincs szükség a régi képekre. Fölfedezi, hogy a tudatlan vagy a sokat gondolkozó emberek számára is a végső konklúzió: együttlét Istennel. És ez Carretto hitvallása. Ez az egyszerűnek tűnő megtalálás azonban érkézfeszíté történetek, csodás események közepette jön létre, nem csak ő a szereplő, körülötte közismert személyek, világrészek, országok szenvedő emberei kavarnak évezredes hitekkel, szokásokkal, de a középpontban mindig az író a főszereplő. A küldött ember, a prófétaí ajkú Isten-teremtény, akinek boldogsága hártalan a felismert igazságoktól.

Isten földi országa az egyház. Ő, az író csak egy személy, de küldetésnek vallja, hogy beleszóljon a keretekbe. Változtatást hirdet a katolikus egyház működési szabályaiban, hogy tökéletesebb legyen az evangélium hirdetésében, az emberiség vezetésében. Sokan vélték úgy a történelem során, hogy hivatottak ilyen feladatra, mérhetetlen károkat okozva az egyháznak. Carretto, mint világi ember, boldog hogy Krisztus egyházának tagja és ugyanilyen mély tisztelettel beszél kortárs pápáiról. De véleménye van, és ezeket szokatlan őszinteséggel mondja el. Beszél a hibákról és az általa jónak tartott változásokkal. Különös figyelmet érdemel amit a papi nőtlenségről mond. Nemcsak azért, mert ezt a körülményt egyre többen emlegetik, úgy is, mint a paphiány okát.

„Egy törlendő tabu” –így kezdi a a cölibátusról szóló fejezetet Carretto. VII. szent Gergely pápa rendelkezése Carrettonál önmagában is elavult, majd ezt részletesen kifejti. A nőtlenség fogalmánál kétféle megtartóztatást ismer. Az egyik a hivatallal vállalt, a kötelező, amely sokszorosan kisebb értékű az önként vállalt cölibátustól. A hivatalos, papi nőtlenség miatt Olaszországban valóban kiürülnek a szemináriumok, a paphiány miatt az Eukarisztia kiszolgáltatása több országban már súlyos problémát jelent. Elfogadhatatlannak tartja, hogy lassan már hivatalossá válik az a nézet, hogy a cölibátusban élők magasabb életvitelűek, mint a házasok. A házasság szentségét nem lehet háttérbe sorolni, egy történelmi időben szükségesnek vélt rendelkezéssel.

„A keresztények tudatalattijában meggyökeresedett a meggyözödés, hogy házassággal másodosztályú kereszténnyé változik az ember, képte-

len arra, hogy imaközösségeket vezessen, vagy méltatlanná arra, hogy a szent dolgokat érintse.” Megtalált igazságként hirdeti, hogy mindenkiből lehet pap, és hogy valójában nincs is paphiány. A papi hivatás szolgálat, és a nőtlenségben élők is ugyanúgy gyakorolhatják, mint a házások. Sok a boldog házasság, az ezekben élő apa vagy édesanya sok esetben alkalmasabb lehet egy a természet adta testiséggel hadakozó papnál. Vagyis házások is szolgálhatnak papként, miként ez a szent pápáig ezer éves úzus volt. Ez nála nem elmélet, vagy teoretikus konklúzió, élete nagy részét fiatalok és felnőttek katolikus szervezeteiben töltötte, hatalmas tapasztalta birtokában mondatja ki vele újnak tűnő, sokakat megbotránkoztató téziseit.

Azt mondja, hogy nagy a hasonlóság a kereszténység kialakulásának kora és a mostani esztét veszítő világ között: a háttérbe szorított Isten kis egyházi közösségekkel kezdi újra meghódítani a világot. Mint valaha szent Pál, a semmiből elterjesztve Isten országát, az Egyházat.

(Ősi Ferenc é.1945)

* * *

Carlo Carretto hazánkban – helyesebben köreinkben– kevésbé ismert. Pedig tőlünk nyugatra nemcsak ő, tézisei is egyre népszerűbbek. /Egyik könyve négyszázezer példányban jelent meg./

Most ismertetett művében nem említi, hogy az Egyház keretei között hivatalosan is működnek házaspapok.

Magyarországon is görög-katolikus egyház-közösségekben. A könyv felelős kiadója Kozma Imre atya, c apát, az Irgalmas Rend magyarországi vezetője, protonotárius kanonok.

(A kiadványon nincs nihil obstat.)

HÍREK TUDÓSÍTÁSOK

Dr. Seidl Gábor és Bihary Katalin október 28-án, *Dékány Csaba és Rácz Anna* július 19-én ünnepelték **50 éves** házasságkötési évfordulójukat. Amikor szeretettel köszöntjük őket örömmel tölt el bennünket, hogy e szép megemlékezés a Család Éve ünnepléseivel fonódhatott egybe.

Brückner Ákos O. Cist. atyának november 11-én az önkormányzati képviselő-testület ünnepélyes keretek között a **XI. kerület díszpolgára kitüntetés** adományozta a kerületben élő emberek érdekében végzett több évtizedes kiemagasló tevékenységéért, valamint a keresztény erkölcsiség tanításával végzett kiemelkedő közösségformáló munkájának elismeréseként.. Este a gimnázium tükörtermében barátai, tisztelői köszöntötték a székesfehérvári plébánost, Diákszövetségünk örökös elnökét.

Az átadási ünnep fényképe:

Hoffman polgármester úr és Ákos atya

Hervay Ferenc Levente atya a Zirci Apátság Újkönyvtárának könyvtárosa, az OSZK ny. tudományos főmunkatársa *Széchényi Ferenc-díjat* kapott. A Szépművészeti Múzeum barokk termében Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszter adta át a díjat.

Szkaliczki Őrs Csaba O. Cist. atya, budai Szent Imre Gimnázium új spirituális vezetője ÚTRAVALÓ címmel riportműsort adott az Új Buda televíziónak.

A felvázolt célkitűzések sikeres megvalósítása nagy reménnyel töltenek el bennünket, mert az ismert mondás szerint Non scholae, sed vitae discimus. Iskolánkba bekerülő gyerekeknek valóban istenfélő, hazaszerető, dolgozni vágyó emberré kell válniuk.

A Szentlélek Úristen kísérvé áldásos munkáját.

„Piros pántlikámat, fújdogálja a szél...”

Dr. Andrásfalvy Bertalan néprajztudós professzort november 19-én *dr. Réthely Miklós* miniszter úr köszöntötte 80. születésnapja alkalmából az Uránia Nemzeti Filmszínház dísztermében. Ezt követően nemes műsorral tisztelték meg iskolánk volt tanulóját, népünk nagy tudósát.

Dr. Rajeczky Benjamin halálának 11. éves évfordulójáról emlékeztünk halottak napján. (A nagy zenetudós 1901.11. 01-én született.)

Az Országgyűlés minden esztendő november 13-át a magyar nyelv ünnepelésének napjává nyilvánította. Ez kevés: nap mint nap tenni kell valamit, mert legnagyobb kincsünk, őseink nyelve immár ebek harmincadjára került. A törvényhozás házatól kezdve az elemi iskolákig terjed a fertő, a lélek eldurvulása. Mert mi lenne nem az, ha már lassan népszokássá válik a mondatok „b...meg”-es befejezése. Mi ifjonti korunkban hallottunk ilyet keletről jött katonák szájából, ma az iskolások nyelvhasználatában általános. Napjainkban új tanügyi törvények készülnek: javasoljuk a nyelvhasználat osztályozását még az érettségi vizsgák megkezdése előtt.

(Elnézést a témáért, advent a bűnbánat ideje is.)

A FERENCESEK konfráterükre emlékeztek

Liszt Ferenc születésének 200. évfordulójáról háromnapos zenei programmal emlékeztek meg a pesti ferences templomban. A zeneszerzőnek sze-

mélyes kötődése is volt e templomhoz. Budapesti tartózkodása idején gyakran járt ide szentmisére, baráti kapcsolatot ápolt a ferencesekkel. Az itteni rendház refektóriumában fogadták őt konfráterré, tiszteletbeli ferencessé.

A háromnapos megemlékezés nagy lelki és zenei élményt jelentett a zsúfoltságig megtelt ferences templom hallgatóinak.

A műsor a következő volt:

Október 21., péntek 18,30, ünnepi szentmise keretében

Liszt Ferenc: Koronázási mise

Előadók: a Pasaréti Szent Antal Kórus, a Vasas Művészegyüttes Alapítvány Vass Lajos Kórusa, a Belvárosi Ferences Templom Liszt Ferenc Kórusa, a Greccio Kamarakórus és a Jubileumi Szimfonikus Zenekar Cser Miklós vezényletével.

Október 22., szombat 14 órától

„*Liszt maraton*” – *Liszt Ferenc összes orgonaműve* – Előadó: Deák László és Kecskés Mónika orgonaművészek

Október 23., vasárnap 15.00

Liszt egyházzenei kórusművei

Előadó: a Ciszterci Szent Imre Templom Kórusa, a Belvárosi Ferences Templom Liszt Ferenc Kórusa, a Vasas Művészegyüttes Alapítvány Vass Lajos Kórusa

AZ IDEI I956-OS MEGEMLEKEZÉSEKRŐL

Idén a *Műegytemen* tartott ünnepség számított a legjelentősebbnek a Nemzeti Ünnepeinken. A méltó emlékbeszédet Réthelyi Miklós tartotta, és a résztvevők közt sok további ciszterci öregdiák is hallgatta. Utána a rektor következett disszonáns méltatlan szavaival! – már 2003-ban CD összeállítás készült A budai ciszterci öregdiákok részvétele az 1956-os forradalomban címmel. – *Mezőberény öröksége* címen kitelepítettek emlékezései jelentek meg könyv alakban, a szerzők közt egykori ciszterci-diák nevekkkel: Gaál Miklós, Kausay Tibor.

A televíziós megemlékezéseken Diákszövetségünk több tagja hiteles beszámolót tartott; így Pajor-Gyulai Károly, Vasbányai Ferenc.

Tudjuk, sokan sajnálkoznak a mai fiatalságon, hogy nem ismerik atyáik történelmét, közömbösesek 56 emlékével. Ez nem így van! Adott esetben a mi fiatalság éppen úgy cselekedne, a hazafiság csakúgy kitorne belőlük, mint az ötvenhatosokból. Mert a magyarság megbűnhődte már a múltat, s jövődőt.

Klubdelutánjaink

változatos témái kellemes szórakozást jelentettek a jelenlévőknek, bár a tudományos jellegű előadások talán népszerűbbek voltak a puszta visszaemlékezéseknél.

Így **Csorba Emmanuel** építészmérnöki „világmenetelése” még ismétlésre is került, a Szent Imre napok rendezvényein. Csak fokozta az érdeklődést az a bejelentése, hogy ősi családi kúriájukat a hozzá tartozó 4 hektár bensőséggel felajánlja egy dolgos magyar családnak, otthonul, munkalehetőségül, Somogy megyében, térítésmentesen. Tudniillik az ő 84 évével e visszakerülő családi birtokkal már nem tud foglalkozni, félő, hogy az épületek is – lakatlanul – tönkre mennek. Elérhetőségi címe: ecsorba@pop.tuwien.at

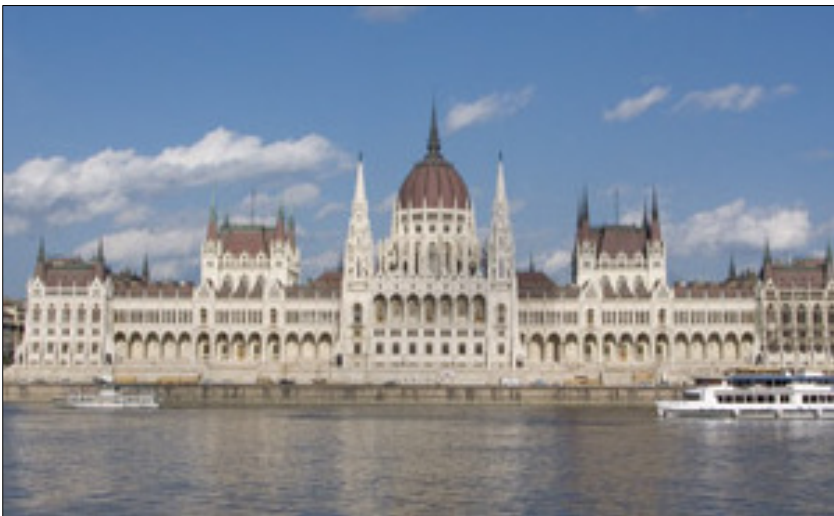
Dr. Seidl Gábor előadásában ismeretlen adatokat sorolt fel nagy magyar alkotásokról. Megszoktuk már, hogy Budapest szimbóluma a Duna-parti parlament, az országgyűlés háza. Szépsége mellett észre se vesszük méreteit. Pedig az ország legnagyobb épülete, amely akkor készült, amikor a technika még csak a XIX. századi, bár az ország még Nagy-Magyarország volt. (Nem tudom, jól emlékszem-e, hogy a paksi atomerőmű nagyobb épület komplexum.)

Egy-két adat a méretekről:

- *a földmunkát* 1885. október 12-én kezdték el, lebontva a területen lévő Vízműveket. A földkiemeléssel 1887. aug. 31-én elkészültek. A szállító eszközök végtelen sorát egymáshoz kötött egylovas fakordék alkották, ezekkel szállították el a kézzel kitermelt *176.000 köbméter* földet.
- *a betonalap*. Jellemzője: egy tömbben van a *61.000 köbméter*, a Duna 0 pontjától indul átlag 2m magas, de bizonyos helyeken követi az épület szerkezeti adottságait, akár 0 pont alá is.. A munka éjjel nappal folyt, 1887. június 10-től október 1-ig tartott. A sietés oka: mindennel el vannak késve, 1895-re van kitűzve a befejezés, addigra az épületnek készen kellene lennie. (De még úgy sem tudják megrendezni az ezredéves ünnepséget, hogy a honfoglalás évét egy évvel kitolták 1896-ra.) A külső állványzatot azonban 1895 decemberében már le tudják bontani.
- *A felépítmények*. Ez *191.000 köbmétert jelent*, a felhasznált téglák darabszáma *40.000.000*.

Ezek a munkák kerültek a legtöbbe, a költségvetésnek mintegy 38 százalékát vitték el. Utána a legköltségesebbnek a kőfaragók munkája volt, a költségvetést közel 36 százalékkal apasztották. Az anyagmennyiség elképesztő: 15 kőbánya szállította a kemény, a közép kemény és a puha építőköveket, új bányákat kellett nyitni, a márványt 7 bányából szállították, a gránitot Mathausenből és Svédországból, összesen mintegy 20.000 négyzetmétert burkoltak be ezekből az anyagokból, 20.000 folyóméter lépcsőt csináltak, 5000 baluszter védi a közlekedést.

- *További érdekességek:* a tetőt pala fedi, a famunkák tölgyből készültek, törekedtek arra, hogy Magyarország különböző tájegységeiből kerüljenek felhasználásra az építőanyagok, így pl. a legtöbb tölgyáru Szlavónia erdeiből került ki.
- Újdonság volt a fűtőrendszer, légfűtéssel, a gőzt 150 méter távolságból vitték. A fűtendő terület 250.000 köbméter. Már csak két adat: az épület hossza 265 méter, a legmagasabb pontja a kupola, a maga 96 méterével.
- A sok számadat így olvasva talán fárasztó, de hiszen ezek a számok csak a funkciót hozzák létre. Külön kellene beszélni a belső építészetéről, a berendezésekről, a képzőművészeti alkotásokról. De egy klubdélutánon ennyi is elegendő, hogy rácsodálkozzunk a régi magyarok alkotó erejére.

Budai osztályunk programja 2012 első harmadára

Klubdélutánjaink előadásaira szertettel várjuk tagjainkat és minden érdeklődőt. Helyszín a Szt. Imre gimnázium. Időpontok: minden hó második hétfőjén.

- **Január 9-én** *Bokody József*: gróf Teleki Pál dr. az államférfi, a tudós és cserkész
- **Február 13-án** *dr.Seidl Gábor*: Középkori váratlan szoborlelet Párizsban
- **Március 12-án** *Szilágyi András dr.:* A Kárpát-medence Árpád-kori rotundái és centrális templomai

A klubdélutánok 17 órakor kezdődnek, előtte 16,30-kor elimádkozzuk a Completóriumot az első emeleti kápolnában. Mindenkit várunk

Szomorú szívvel adunk tájékoztatást arról, hogy legutóbbi számunk óta a következő diáktársainkról kaptunk gyász hírt:

Bienérth János é. 1938

Nemes Ödön SJ. é. 1944

Ivánkay Ernő é. 1941

Pejacsevich Márk (2009)

Kenessey-Kantek Andor é. 1944

Váry Tibor é. 1943

Harta János Csanád O.Cist

Bácskai Sándor Keve O.Cist

* * *

MÚLT SZÁMUNKBAN LATINUL BÚCSÚZTUNK. NUNC ETIAM.

**AVE MARIA, GRÁTIA PLENA,
DÓMINUS TECUM: BENEDÍCTA
TU IN MULIÉRIBUS ET BENEDICTUS
FRUCTUS VENTRIS TUI, JESUS.
SANCTA MARÍA MATER DEI,
ORA PRO NOBIS, PECCATÓRIBUS, NUNC,
ET IN HORA MORTIS NOSTRAE. AMEN.**

Boldog karácsonyt minden kedves olvasónknak!

Budai FehérFekete időszakos, ingyenes tájékoztató egyesületi tagjaink részére. Megjelenik húsvétkor, Veni Sancte idején és karácsonykor. Címünk: H-1519 Bp., pf. 401; telefon 789-7992, e-mail: dekanycs@gmail.com Felelős kiadó: dr. Seidl Gábor

Makovecz kistemplom Petőhelyén

**2012:
BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT!**